

ด่วนมาก

ที่ นร ๐๕๐๔/ว ๑๐๔



สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๑๔ เมษายน ๒๕๕๖

เรื่อง สิทธิการเบิกค่าเช่าบ้านของข้าราชการ

เรียน กระทรวง ทบวง กรม จังหวัดทดลองแบบบูรณาการเพื่อการพัฒนา และจังหวัดเทียบเคียง

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. สำเนาหนังสือกระทรวงศึกษาธิการ ที่ ศธ ๐๕๑๑/๑๓๓๐๒
ลงวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๕
๒. สำเนาหนังสือกระทรวงการคลัง ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๕๐๙.๕/๑๐๗๕
ลงวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๕๖

ด้วยกระทรวงศึกษาธิการได้เสนอเรื่อง สิทธิการเบิกค่าเช่าบ้านของข้าราชการ มาเพื่อ
คณะรัฐมนตรีพิจารณา ซึ่งกระทรวงการคลังได้เสนอความเห็นมาเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีด้วย
ความละเอียดปรากฏตามสำเนาหนังสือที่ส่งมาด้วยนี้

คณะกรรมการกลั่นกรองเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี คณะที่ ๗ ซึ่งมีรองนายกรัฐมนตรี
(นายวิษณุ เครืองาม) เป็นประธานกรรมการพิจารณาแล้ว มีประเด็นอภิปรายและมติ ดังนี้

ประเด็นอภิปราย

๑. พระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๒๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้กำหนด
ให้ข้าราชการผู้ได้รับคำสั่งให้เดินทางไปประจำสำนักงานในต่างท้องที่มีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้านเท่าที่จ่ายจริง
แต่ไม่เกินบัญชีอัตราค่าเช่าบ้านฯ เว้นแต่ทางราชการได้จัดที่พักอาศัยให้อยู่แล้ว และตามมาตรา ๑๖
แห่งพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวยังได้กำหนดให้ผู้มีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้าน หากได้เช่าซื้อบ้านหรือผ่อนชำระเงินกู้
เพื่อชำระราคาบ้านที่ใช้เป็นที่อยู่อาศัยและได้อาศัยอยู่จริงในบ้านดังกล่าว มีสิทธินำหลักฐานการชำระค่าเช่าซื้อ
หรือค่าผ่อนชำระเงินกู้ดังกล่าวมาเบิกค่าเช่าบ้านได้ ทั้งนี้ เพื่อการส่งเสริมและสนับสนุนให้ข้าราชการมีบ้าน
อยู่อาศัยเป็นของตนเอง อันเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจแก่ข้าราชการในการปฏิบัติงานในหน้าที่
๒. การกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการจัดให้ข้าราชการเข้าพักในบ้านพักของทางราชการ
ในกรณีที่บ้านพักของทางราชการว่างลง โดยกำหนดให้จัดข้าราชการเข้าพักอาศัยโดยไม่ต้องคำนึงว่า
ข้าราชการผู้นั้นอยู่ระหว่างใช้สิทธิเช่าซื้อ หรือผ่อนชำระเงินกู้หรือไม่ ทำให้ข้าราชการผู้อยู่ระหว่างการ
ใช้สิทธิดังกล่าวต้องงดการเบิกค่าเช่าซื้อ หรือค่าผ่อนชำระเงินกู้ ได้รับความเดือดร้อน เนื่องจากได้มีการกำหนด
ผูกพันไว้ตามสิทธิที่มีอยู่แต่เดิม ดังนั้น การกำหนดหลักเกณฑ์ในการจัดให้ข้าราชการเข้าพักในบ้านพักของ
ทางราชการ ควรนำมาใช้เฉพาะในการพิจารณาครั้งแรกที่ข้าราชการผู้นั้นได้รับคำสั่งให้เดินทางไปประจำ
สำนักงานในต่างท้องที่ และหากข้าราชการผู้ใดได้ใช้สิทธิในการเบิกค่าเช่าซื้อหรือค่าผ่อนชำระเงินกู้ตามสิทธิ
ที่มีอยู่แต่เดิมไปแล้วสิทธิดังกล่าวของข้าราชการผู้นั้นควรได้รับการคุ้มครอง ดังนั้น การพิจารณาในภายหลัง
ไม่ควรกำหนดให้มีผลกระทบต่อสิทธิของข้าราชการที่ใช้สิทธิเบิกค่าเช่าซื้อ หรือค่าผ่อนชำระเงินกู้ฯ อยู่ก่อน

๓. สิทธิการเบิกค่าเช่าบ้าน ค่าเช่าซื้อ หรือค่าผ่อนชำระเงินกู้เพื่อชำระราคาบ้านตาม พระราชกฤษฎีกาเช่าบ้านข้าราชการฯ น่าจะถือได้ว่าเป็นสวัสดิการของข้าราชการประเภทหนึ่ง แต่ปัญหา เรื่องการเบิกค่าเช่าบ้านเป็นปัญหาในทางปฏิบัติอย่างมากในทุกส่วนราชการไม่ใช่เฉพาะแต่กระทรวงศึกษาธิการ และเกิดประเด็นร้องเรียนกล่าวหาเกี่ยวกับการทุจริตในเรื่องนี้มาก ซึ่งข้อเท็จจริงปรากฏว่ามีทั้งที่ได้กระทำไป โดยจงใจและการรู้เท่าไม่ถึงการณ์ โดยสามารถพิจารณาได้จากสถิติของเรื่องที่ปรากฏตามรายงานของสำนักงาน ป.ป.ช. ประกอบกับขณะนี้อยู่ระหว่าง การปรับบทบาทภารกิจของส่วนราชการ สมควรจะมีการพิจารณาทบทวน เรื่องการเบิกค่าเช่าบ้านเสียใหม่ จึงเห็นควรให้กระทรวงการคลังรับไปพิจารณาร่วมกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง เพื่อศึกษาทบทวนและกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการใช้สิทธิการเบิกค่าเช่าบ้าน ค่าเช่าซื้อบ้านหรือผ่อนชำระ เงินกู้ของข้าราชการในภาพรวมใหม่ทั้งระบบ แต่อย่างไรก็ตามสมควรแก้ไขปัญหาที่กระทรวงศึกษาธิการเสนอ มาครั้งนี้ไปพลางก่อนระหว่างรอการพิจารณาทบทวนทั้งระบบ

มติคณะกรรมการกฤษฎีกา

๑. เห็นควรอนุมัติให้ส่วนราชการไม่ต้องจัดให้ข้าราชการที่ได้ใช้สิทธิเบิกค่าเช่าบ้านในลักษณะ เช่าซื้อ หรือกู้เงินเพื่อชำระราคาบ้าน ให้เช่าพักอาศัยในบ้านพักของทางราชการตามที่กระทรวงศึกษาธิการเสนอ ในช่วงที่กระทรวงการคลังกำลังพิจารณาศึกษาระบบสิทธิการเบิกค่าเช่าบ้านของทางราชการ

๒. เห็นควรให้กระทรวงการคลังร่วมกับสำนักงาน ก.พ. และสำนักงาน ก.พ.ร. รับประเด็น อภิปรายตามข้อ ๒ และข้อ ๓ ไปพิจารณาศึกษาทั้งระบบ โดยขอให้เชิญผู้แทนสำนักงาน ป.ป.ช. และสำนักงาน การตรวจเงินแผ่นดินมาร่วมพิจารณาให้ความเห็นในเรื่องนี้ดังกล่าว แล้วให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา โดยด่วน ทั้งนี้ ให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน ๖ เดือน

คณะรัฐมนตรีได้ลงมติเมื่อวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๔๖ อนุมัติตามมติคณะกรรมการ กฤษฎีกาเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี คณะที่ ๗

จึงเรียนยืนยันมา/จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ



(นายบรรศักดิ์ อุวรรณโณ)

ผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรี รักษาการแทน

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สำนักบริหารการประชุมคณะรัฐมนตรี

โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๕๐๐๐ ต่อ ๓๒๗

โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๕๐๖๔

ที่ ศธ 0811/ 13302



กระทรวงศึกษาธิการ

กทม. 10300

5 พฤศจิกายน 2545

เรื่อง สิทธิการเบิกค่าเช่าบ้านของข้าราชการ

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย เอกสารประกอบการพิจารณา จำนวน 140 ชุด

- (1) สำเนาหนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค 0514/17441 ลงวันที่ 4 เมษายน 2529
- (2) สำเนาหนังสือกรมบัญชีกลาง ที่ กค 0514/4594 ลงวันที่ 25 สิงหาคม 2529
- (3) สำเนาหนังสือกรมบัญชีกลาง ที่ กค 0514/5627 ลงวันที่ 7 ตุลาคม 2529
- (4) สำเนาหนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค 0502/11967 ลงวันที่ 15 มีนาคม 2534
- (5) สำเนาหนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค 0502/32654 ลงวันที่ 20 มิถุนายน 2534
- (6) สำเนาหนังสือกรมบัญชีกลาง ที่ กค 0530.3/2710 ลงวันที่ 21 พฤษภาคม 2544
- (7) สำเนาหนังสืออุทธรณ์ของข้าราชการ จำนวน 3 ฉบับ
- (8) สำเนาหนังสือกรมสามัญศึกษา ที่ ศธ 0811/10519 ลงวันที่ 3 กรกฎาคม 2545
- (9) สำเนาหนังสือกรมบัญชีกลาง ที่ กค 0518.3/29812 ลงวันที่ 30 สิงหาคม 2545

1. ความเป็นมา

1.1 สืบเนื่องจากกระทรวงการคลังได้กำหนดหลักเกณฑ์และสิทธิเข้าพักอาศัยในบ้านพักของทางราชการว่า กรณีข้าราชการไปประจำสำนักงานแห่งใหม่ในต่างท้องที่ หากทางราชการมิได้จัดที่พักให้ข้าราชการเข้าอยู่อาศัย ทำให้ข้าราชการผู้นั้นได้ไปเช่าซื้อหรือกู้เงินจากสถาบันการเงินเพื่อผ่อนชำระค่าบ้านที่ซื้อหรือปลูกสร้างบ้าน ต่อมาภายหลังเมื่อบ้านพักว่างลงส่วนราชการไม่จำเป็นต้องจัดให้ข้าราชการผู้นั้นเข้าพักอาศัยในบ้านพักของทางราชการและให้มีสิทธิเบิกค่าเช่าบ้านต่อไป โดยมีผลตั้งแต่วันที่ 4 เมษายน 2529 รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย (1)

/1.2 กรมบัญชีกลาง...

1.2 กรมบัญชีกลางได้ตอบข้อหารือกรมสามัญศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กระทรวงการคลังกำหนดตาม 1.1 ว่ากรณีหัวหน้าสถานศึกษาได้จัดให้ข้าราชการดังกล่าวเข้าอยู่ในบ้านพักหลังวันที่ 4 เมษายน 2529 ไปก่อนแล้ว ก็สามารถดำเนินการให้ข้าราชการนั้นออกจากบ้านพักเพื่อใช้สิทธิเบิกค่าเช่าบ้าน โดยเช่าซื้อหรือผ่อนชำระเงินกู้ต่อได้ รวมทั้งกรณีข้าราชการที่ถูกจัดให้เข้าอยู่บ้านพักแล้วไม่ยอมเข้าอยู่โดยสวัสดิการการเข้าอยู่บ้านพัก ก็สามารถนำหลักฐานการเช่าซื้อหรือผ่อนชำระเงินกู้เพื่อชำระราคาบ้านที่ค้างชำระอยู่มาเบิกค่าเช่าบ้านต่อได้ตั้งแต่วันที่ 4 เมษายน 2529 รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย (2) จากคำตอบดังกล่าวรวมทั้งหนังสือตอบข้อหารือในทำนองเดียวกันตามสิ่งที่ส่งมาด้วย (3)-(5) ทำให้กรมสามัญศึกษาเข้าใจว่าส่วนราชการไม่มีอำนาจในการใช้ดุลพินิจจัดให้ข้าราชการที่กำลังใช้สิทธิเบิกค่าเช่าบ้านในลักษณะเช่าซื้อหรือผ่อนชำระเงินกู้กับธนาคารให้เข้าอยู่ในบ้านพักของทางราชการที่ว่างลง จึงได้นำหลักการดังกล่าวมากำหนดเป็นแนวปฏิบัติให้สถานศึกษาในสังกัดถือปฏิบัติกรณีข้าราชการผู้ใช้สิทธิเบิกค่าเช่าบ้านในลักษณะเช่าซื้อหรือผ่อนชำระเงินกู้เพื่อชำระราคาบ้านเมื่อมีบ้านพักว่างลงหัวหน้าสถานศึกษาไม่ต้องจัดให้ข้าราชการดังกล่าวเข้าอยู่บ้านพัก

1.3 ต่อมากรมบัญชีกลางได้แจ้งกรมสามัญศึกษาว่าเมื่อบ้านพักของทางราชการว่างลงหัวหน้าส่วนราชการต้องใช้ดุลพินิจในการจัดข้าราชการที่มีสิทธิเบิกค่าเช่าบ้านเข้าอยู่อาศัยในบ้านพักนั้น โดยมีต้องคำนึงว่าข้าราชการผู้จะถูกจัดให้เข้าพักในบ้านของทางราชการจะเป็นผู้อยู่ระหว่างเช่าบ้านเช่าซื้อหรือผ่อนชำระเงินกู้ราคาบ้านหรือไม่ก็ตาม เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดบ้านพักให้ข้าราชการที่ต้องการประหยัดงบประมาณรายจ่ายค่าเช่าบ้าน หากข้าราชการดังกล่าวไม่ยอมเข้าอยู่อาศัยในบ้านพักที่ทางราชการจัดให้ยอม ไม่มีสิทธิเบิกค่าเช่าบ้านจากทางราชการ รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย (6) กรมสามัญศึกษาได้แจ้งให้สำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดบางจังหวัดที่หารือเกี่ยวกับกรณีดังกล่าวทราบและถือปฏิบัติตามแนวทางที่กรมบัญชีกลางแจ้งดังกล่าวข้างต้น ปรากฏว่ากรมสามัญศึกษาได้รับหนังสืออุทธรณ์ร้องทุกข์จากข้าราชการที่มีสิทธิเบิกค่าเช่าบ้านและกำลังใช้สิทธิเบิกในลักษณะเช่าซื้อหรือผ่อนชำระราคาบ้านในท้องที่ที่รับราชการ ว่าได้รับความเดือดร้อนจากการที่ต้องถูกจัดให้เข้าอยู่บ้านพักครูที่ว่างลงและงดเบิกค่าเช่าบ้าน เนื่องจากได้ก่อหนี้ผูกพันโดยการเช่าซื้อหรือกู้เงินจากธนาคารเพื่อซื้อบ้านและยังผ่อนชำระราคาบ้านค้างอยู่ รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย (7)

กรมสามัญศึกษาได้ส่งคำอุทธรณ์ของข้าราชการที่ได้รับความเดือดร้อนไปกรมบัญชีกลางเพื่อทบทวนหลักเกณฑ์และพิจารณากว้างเป็นกรณีพิเศษให้ข้าราชการดังกล่าวมีสิทธินำหลักฐานการเช่าซื้อหรือผ่อนชำระเงินกู้เพื่อชำระราคาบ้านมาเบิกจากทางราชการได้ต่อไป ปรากฏว่ากรมบัญชีกลางได้ตอบยืนยันตามที่เคยแจ้งกรมสามัญศึกษา รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย (8)-(9)

2. เหตุผลความจำเป็น

กระทรวงศึกษาธิการพิจารณาแล้วเห็นว่า การที่ข้าราชการผู้มีสิทธิเบิกค่าเช่าบ้านดังกล่าว ได้ตัดสินใจก่อนนี้ผูกพันเพื่อให้ได้มีบ้านอยู่อาศัยเป็นของตนเองด้วยเข้าใจโดยสุจริตว่าจะได้รับความช่วยเหลือจากรัฐบาลในการผ่อนชำระราคาบ้าน โดยไม่ต้องงดเบิกค่าเช่าบ้านหากบ้านพักของทางราชการว่างลงในภายหลัง โดยยึดถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การจัดบ้านพักของทางราชการที่กระทรวงการคลัง กำหนดและหนังสือตอบข้อหารือของกรมบัญชีกลางที่ได้อธิบายอย่างชัดเจนเกี่ยวกับการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ของกระทรวงการคลังดังกล่าว ดังนั้นหากข้าราชการเหล่านี้ต้องถูกจัดให้เข้าอยู่ในบ้านพักที่ว่างลงและต้องงดเบิกค่าเช่าบ้านก็จะได้รับความเดือดร้อนในชีวิตของตนเองและครอบครัวเพราะไม่สามารถหาเงินมาผ่อนชำระให้กับธนาคารได้ ซึ่งจะส่งผลให้ขาดขวัญและกำลังใจในการทำงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งขณะนี้ เป็นช่วงเวลาที่ข้าราชการควรต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเสียสละร่วมแรงร่วมใจที่จะขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาของชาติให้บรรลุเป้าหมายต่อไป

3. เรื่องที่เสนอพิจารณา

กระทรวงศึกษาธิการเห็นสมควรเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติเป็นกรณีพิเศษให้ส่วนราชการไม่ต้องจัดข้าราชการที่ได้ใช้สิทธิเบิกค่าเช่าบ้านในลักษณะเช่าซื้อหรือกู้เงินเพื่อชำระราคาบ้านให้เข้าพักอาศัยในบ้านพักที่ว่างจนกว่าจะหมดสิทธิได้รับค่าเช่าบ้านตามพระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้าน พ.ศ.2527 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ทั้งนี้หากกระทรวงการคลังจะเปลี่ยนแปลงหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการเข้าพักอาศัยในบ้านพักของทางราชการควรคุ้มครองผู้มีสิทธิเบิกค่าเช่าบ้านที่ได้ก่อนนี้ผูกพัน โดยการเช่าซื้อหรือกู้เงินเพื่อชำระราคาบ้านก่อนที่หลักเกณฑ์ใหม่จะใช้บังคับ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณานำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาด้วย จะขอขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ



(นายปองพล อดิเรกสาร)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

กรมสามัญศึกษา

หน่วยตรวจสอบภายใน

โทร.0 2628 5122

โทรสาร 0 2282 6633